

GOING DUTCH: ADR IN NEDERLAND, IN HET BIJZONDER BIJ HET NAI

onder redactie van

Prof. mr. C.J.M. Klaassen

Prof. mr. G.J. Meijer

Mr. C.L. Schleijsen

Serie Onderneming en Recht
deel 113

 Wolters Kluwer

Deventer – 2019

WOORD VOORAF

Het is een eer en genoegen om deze opstellenbundel, die verschijnt ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) alsmede van het afscheid van mevrouw mr. Fredy von Hombracht-Brinkman als directeur van het NAI, op te nemen in de Serie Onderneming en Recht.

Het NAI is een toonaangevend instituut van naam en faam op het gebied van "ADR": "Alternative Dispute Resolution" of, zo men wil, "Anders Dan Rechtspraak". Zijn naam heeft het NAI vooral opgebouwd wegens het faciliteren van arbitrage en bindend advies, maar de laatste jaren begeeft het NAI zich ook op het terrein van de (zakelijke) mediation. Aan deze vormen van ADR is en wordt vanuit het Nijmeegse Onderzoekcentrum Onderneming & Recht (OO&R) in diverse opzichten aandacht besteed. Zo is Pauline Ernste in dit kader gepromoveerd op het boek Bindend advies (Serie Onderneming en Recht deel 74, 2012). In 2011 is in de Serie Onderneming en Recht de bundel *Onderneming en ADR* verschenen (deel 66, onder redactie van C.J.M. Klaassen, G. van Solinge, H.M. de Mol van Otterloo en P.E. Ernste). In deze bundel wordt vanuit diverse invalshoeken gezien wat de mogelijkheden en de beperkingen van ADR zijn ter oplossing van ondernemingsrechtelijke geschillen, in het bijzonder het soort geschillen dat tot de competentie van de Ondernemingskamer behoort. Enkele jaren later, in 2014, verscheen in dezelfde serie de bundel *Verzekering en ADR* (deel 83, onder redactie van C.J.M. Klaassen, N. van Tiggele-van der Velde, P.E. Ernste en A.Ch.H. Franken). Deze bundel bouwt in zekere zin voort op de voorgaande, en spitst zich toe op een specifieke onderneming: de verzekeraar.

De thans voorliggende bundel, met als titel "Going Dutch: ADR in Nederland, in het bijzonder bij het NAI", past fraai in deze lijn. Het accent in deze bundel ligt op het traditionele zwaartepunt van het NAI, arbitrage, maar eveneens wordt aandacht besteed aan andere vormen van alternatieve geschilbeslechting, zoals mediation, bindend advies en combinaties hiervan. Enerzijds wordt aandacht besteed aan de toepasbaarheid van deze vormen van geschilbeslechting op uiteenlopende terreinen alsook aan de rol die een instituut zoals het NAI daarin speelt of kan

spelen. Anderzijds wordt aandacht besteed aan een aantal specifieke kwesties binnen diverse vormen van ADR en in het bijzonder arbitrage. Beoogd wordt met deze bundel (wederom) een bijdrage te leveren aan de rechtsontwikkeling rond ADR.

De totstandkoming van een opstellenbundel als deze vergt grote inspanning van met name de redactie en de auteurs. De redactie van de bundel (C.J.M. Klaassen, G.J. Meijer en C.L. Schleijsen, redactiesecretaris) hebben tal van betrokkenen bij het NAI en/of (ervarings)deskundigen op het gebied van ADR bereid gevonden een bijdrage te leveren. Marianne Koopman maakte ook deze bundel weer met grote toewijding, en tijdig voor het NAI-lustrumsymposium op 28 juni 2019, drukklaar. Wij zijn redactie, auteurs en Marianne zeer erkentelijk voor de inzet waarmee zij aan dit fraaie resultaat hebben bijgedragen.

S.C.J.J. Kortman
N.E.D. Faber

Nijmegen, april 2019

HOOFDSTUK 1

ADR EN 70 JAAR NAI

*C.J.M. Klaassen, G.J. Meijer & C.L. Schleijsen (redactie)*¹

De aanleiding tot deze bundel vormt het 70-jarig bestaan van het Nederlands Arbitrage Instituut (“NAI”) en het afscheid van mevrouw mr. Fredy von Hombracht-Brinkman. Fredy von Hombracht-Brinkman is gedurende 38 jaren bij het Nederlands Arbitrage Instituut werkzaam geweest. Gedurende deze lange periode heeft zij met hart en ziel aan de ontwikkeling van het NAI bijgedragen, waarvan de laatste 18 jaren als directeur/administrateur. De dank vanuit het NAI voor haar tomeloze inzet is buitengewoon groot. Als blijk van deze dankbaarheid dragen wij deze bundel namens het bestuur van het NAI dan ook graag aan haar op.

De titel van deze bundel luidt “Going Dutch: ADR in Nederland, in het bijzonder bij het NAI”. De afkorting “ADR” staat voor “Alternative Dispute Resolution” of, zo men wil, “Anders Dan Rechtspraak”. Hieronder verstaan wij in dit verband arbitrage, bindend advies en mediation. Deze alternatieve vormen van geschilbeslechting vervullen in de praktijk een belangrijke rol naast overheidsrechtspraak en voorzien duidelijk in een behoefte, in diverse opzichten. Dit wordt tevens onderkend door het Ministerie van Veiligheid en Justitie.² In deze bundel staat de institutionele alternatieve geschilbeslechting centraal, met een bijzondere focus op het NAI.

1 Prof. mr. C.J.M. (Carla) Klaassen is hoogleraar Burgerlijk recht en Burgerlijk procesrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen (Onderzoekcentrum Onderneming & Recht), bijzonder hoogleraar Privaatrecht aan de Universiteit van Curaçao en vice-voorzitter van het bestuur van het Nederlands Arbitrage Instituut (“NAI”), prof. mr. G.J. (Gerard) Meijer is advocaat te Amsterdam, hoogleraar Arbitration & Dispute Resolution aan de Erasmus School of Law en voorzitter van het bestuur van het NAI, mr. C.L. (Carmen) Schleijsen is docent aan de Radboud Universiteit Nijmegen en verricht promotieonderzoek naar de aansprakelijkheid van de arbiter.

2 Zie o.a. de Brief van de Minister van Justitie van 19 november 1999, in aansluiting op de contourennota modernisering rechterlijke organisatie, *Kamerstukken II 1999/00*, 26 352, nr. 19, m.n. p. 2-3, Innovatieagenda rechtsbestel, bijlage bij *Kamerstukken II 2011/12*, 33 071, nr. 5, m.n. §3, en de Memorie van Toelichting bij de ontwerp Arbitragewet 2015, *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 1-3.

Een enkel woord over de achtergrond en ontwikkeling van deze vitale 70-jarige.

Het NAI is opgericht in 1949 op initiatief van Rudolph Cleveringa en Piet Sanders.³ Sanders vond hierbij inspiratie in de American Arbitration Association (“AAA”).⁴ De focus lag in de beginmaanden van het NAI dan ook aanvankelijk op Nederlands-Amerikaanse handelsarbitrage, al verschoof dit vrij snel naar internationale, commerciële arbitrage in algemene zin.⁵ Sanders achtte het wenselijk dat ook Nederland beschikte over een algemeen arbitrage-instituut, dat zich niet slechts richtte op specifieke terreinen – zoals bijvoorbeeld de Raad van Arbitrage voor Metaalnijverheid of de Nederlandse Zuidvruchten Vereniging – maar dat voorzag in een mogelijkheid tot beslechting van alle denkbare, concrete geschillen die vatbaar zijn voor arbitrage. Een sterk motief voor de oprichting van een algemeen arbitrage-instituut was de voorkeur van handelspartijen voor geschilbeslechting door middel van arbitrage in plaats van door middel van overheidsrechtspraak.⁶ Vanuit de praktijk bestond dan ook behoefte aan een in een arbitragereglement goed geregeld, eenvoudig toegankelijk mechanisme voor deze vorm van geschilbeslechting.⁷ Deze leemte is door het NAI ingevuld. Terwijl het NAI in de beginjaren na zijn oprichting nog een bescheiden rol speelde⁸ is het NAI gedurende zijn inmiddels 70-jarige bestaan uitgegroeid tot een niet meer weg te denken speler op het gebied van de alternatieve geschilbeslechting.

Het NAI richt zich, als enig instituut in Nederland, op (zakelijke) geschillen in algemene zin en beperkt zich niet tot één of meer specifieke terreinen. Zoals ook uit de in deze bundel opgenomen bijdragen blijkt (zie met name deel I), speelt het NAI derhalve een rol van betekenis op een breed palet aan terreinen. Waar het Instituut van oudsher een belangrijke positie inneemt op het gebied van zowel internationale als nationale

3 P. Sanders, *Herinneringen*, Amsterdam: Uitgeverij SUN (nu Uitgeverij Boom) 2009, p. 55.

4 P. Sanders, ‘TvA/NAI 50 jaar’, in: NAI (red.), *NAI 50 jaar. Arbitrage: in wiens handen?*, Deventer: Kluwer 2000, p. 9 (“Sanders 2000”); P. Sanders, ‘Het NAI veertig jaar!’, *TvA* 1989/6, p. 143 (“Sanders 1989”).

5 B. van der Bend, M. Leijten & M. Yzonides (red.), *A Guide to the NAI Arbitration Rules*, Kluwer Law International 2009, p. 3 (“Van der Bend, Leijten & Yzonides”); Sanders 1989, p. 143.

6 R.P. Cleveringa, ‘Het Nederlands Arbitrage Instituut’, *Arbitrale Rechtspraak* 1950, nr. 357, p. 259 (“Cleveringa 1950”).

7 Sanders 1989, p. 143.

8 Sanders 2000, p. 10.

arbitrage, is zijn rol daar niet toe beperkt. Bij het NAI kunnen immers ook bindendadviesprocedures worden gevoerd (thans volgens het Bindendadviesreglement 2015) en kan – sinds 1995⁹ – tevens worden gemedieerd (thans volgens het NAI Mediationreglement 2017). Waar het NAI zich oorspronkelijk richtte op de beslechting van geschillen “op het gebied van de koophandel in de ruimste zin”¹⁰ door een met waarborgen omklede arbitrage, heeft het tegenwoordig dan ook een breder doel voor ogen. Het NAI beoogt alle hiervoor genoemde vormen van alternatieve geschilbeslechting te bevorderen door het bieden van een goed geregelde arbitrage-, bindend advies- en mediationprocedure. Door in een overeenkomst (in niet mis te verstane bewoordingen) te voorzien in arbitrage, bindend advies of mediation bij het NAI, kiezen partijen (in beginsel) tevens voor een procedure volgens het desbetreffende NAI reglement, dat waarborgen biedt voor een correcte, zorgvuldige en onafhankelijke beslechting van hun geschil.

In zijn 70-jarig bestaan heeft het NAI de nodige veranderingen doorgevoerd. Inmiddels maakte het Instituut twee ingrijpende wetswijzigingen mee (in 1986 en in 2015¹¹) en paste het diverse keren zijn reglement(en) aan, met grote aanpassingen naar aanleiding van de genoemde wetswijzigingen.¹² Eén van de meest in het oog springende punten in de ontwikkeling van het NAI is de afschaffing van de lijstprocedure voor de benoeming van arbiters in het NAI Arbitragereglement 2015. Thans geldt partijbenoeming als uitgangspunt (art. 13 van het reglement). Daarnaast kan gedacht worden aan de met de Arbitragewet 2015 geïntroduceerde mogelijkheid van een volledig elektronische arbitrage (art. 1072b Rv). Het NAI Arbitragereglement springt hier op in door te bepalen dat de communicatie in principe elektronisch (per e-mail) geschiedt (art. 3 Arbitragereglement 2015, vgl. art. 14 Mediationreglement 2017 en art. 3 Bindendadviesreglement 2015). Tot een volledige e-Arbitrage is het echter niet gekomen, in elk geval nòg niet (zie in dit verband hoofdstuk 20). Verder kan worden gewezen op de Nederland kenmerkende mogelijkheid van het arbitraal kort geding, geïntroduceerd in het Arbitragereglement 1998, waarvan jaarlijks nog regelma-

9 H.J. Snijders, ‘Arbitrage bij het Nederlands Arbitrage Instituut’, in: H.J. Snijders & G.J. Meijer (red.), *Vademecum Burgerlijk Procesrecht*, Deventer: Gouda Quint 2002, p. 75. Aanvankelijk droeg deze bemiddeling de naam ‘minitrage’.

10 Verruimde doelstelling van het Instituut, vastgesteld op 23 december 1949, zie Sanders 1989, p. 143; Cleveringa 1950, p. 259.

11 *Stb.* 1986, 372 en *Stb.* 2014, 200.

12 G.J. Meijer & H.J. van der Baan, ‘NAI Arbitragereglement 2015’, *TvA* 2015/37, p. 59.

tig gebruik wordt gemaakt (thans art. 36 NAI Arbitragereglement 2015); zie hierover nader hoofdstuk 21.¹³

Terugkijkend, kan worden opgemerkt dat de oprichting van het NAI in 1949 zonder enige twijfel een groot succes blijkt te zijn geweest. Piet Sanders kan wat dit betreft een vooruitziende blik worden toegedicht. Het NAI vervult als algemeen ADR-instituut in Nederland immers een zeer prominente rol en heeft in de loop van de jaren een buitengewoon groot aantal (nationale en internationale) arbitrages, bindendadviesprocedures en mediations mogen administreren. De ontwikkeling van het NAI tot het brede ADR-instituut van naam dat het nu is, is te danken aan de inzet van velen die bij of voor het Instituut hebben gewerkt.¹⁴ Het noemen van namen in dit verband bergt altijd enig gevaar in zich. Niettemin menen wij dat, zonder anderen tekort te willen doen, buiten kijf staat dat, naast de reeds gememoreerde Fredy von Hombracht-Brinkman, twee personen bijzondere vermelding verdienen wegens hun jarenlange inzet en grote rol in het kader van het ontwikkelen en uitdragen van het Nederlandse arbitragerecht en het positioneren van het NAI, te weten: prof. mr. Albert Jan van den Berg en prof. mr. Henk Sijnders. Prof. Van den Berg heeft voor een belangrijk deel van zijn nauwe betrokkenheid bij het NAI de rol van voorzitter van het NAI-bestuur vervuld, prof. Sijnders voor een belangrijk deel de rol van voorzitter van de NAI-Raad van Advies en Toezicht. Als dank voor hun grote verdiensten zijn zij tijdens de bijzondere NAI-bijeenkomst ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van het NAI op 28 juni 2019, nadat – eveneens bij wijze van eerbetoon – het eerste exemplaar van deze bundel is aangeboden aan Fredy von Hombracht-Brinkman, geëerd nu prof. van den Berg en prof. Sijnders zijn benoemd tot ere-voorzitter respectievelijk ere-lid van het NAI.

Na deze beknopte referte aan de geschiedenis van het NAI, terug naar het heden en de toekomst. De bestaansredenen van het NAI zijn nog even relevant als bij zijn oprichting: ook vandaag de dag bestaat vanuit de zakelijke markt volop behoefte aan goede, effectieve mechanismen voor institutionele ADR, zowel in nationaal als in internationaal verband. Wij zijn ervan overtuigd dat het NAI op dit vlak zijn partij zal blijven meeblazen. Enerzijds door oog te hebben voor nieuwe ontwikkelingen en behoeften van de markt wat betreft de aanwending van ADR. In dit

13 Zie ook de jaarverslagen van het NAI, gepubliceerd op de website www.nai-nl.org/nl/ en eerder in *TvA*.

14 Zie ook Van der Bend, Leijten & Ynzonides 2009, p. 3.

verband wordt bijvoorbeeld gerefereerd aan de min of meer recente instelling van de Onafhankelijke Geschilleninstantie Zorgcontractering (zie ook hoofdstuk 5) en de oprichting van het Court of Arbitration for Art¹⁵ (zie hoofdstuk 4), alsook aan het streven tot het verder ontwikkelen van zakelijke mediation (zie in dit verband tevens hoofdstuk 13 en 14). Anderzijds zal het NAI zijn sterke positie kunnen behouden en wellicht zelfs verder kunnen uitbouwen door wat betreft de inrichting van de ADR-vormen in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in binnen- en buitenland en de wensen vanuit de praktijk, ook waar het nieuwe diensten of “producten” betreft. Maar zeker ook door de hoge kwaliteit die de geschilbeslechting vanuit het NAI door de gebruikers pleegt te worden toegedicht te blijven bieden en waar mogelijk zelfs te verbeteren. En daarmee keren we terug naar de inhoud van deze bundel, de derde bundel die in de loop der tijd vanuit het NAI is geïnitieerd.¹⁶

De auteurs van deze bundel zijn allen op de een of andere manier betrokken (geweest) bij het NAI en/of (ervarings)deskundige op het gebied van ADR. Aan hen is gevraagd om tegen deze achtergrond hun licht te doen schijnen over uiteenlopende aspecten rond de toepassing van vormen van ADR en daarbij de focus met name te richten op de kansen en mogelijkheden voor institutionele geschilbeslechting, in het bijzonder bij het NAI.

Het boek opent met een blik op de diverse terreinen waarop alternatieve geschilbeslechting (bij het NAI) een rol van betekenis speelt, dan wel (meer) zou kunnen spelen. Daarna passeren verschillende kwesties die bij aanvang, gedurende en na afloop van de geschilbeslechtingsprocedure en met name de arbitrageprocedure (kunnen) rijzen de revue. Beoogd wordt inzicht te geven in de gang van zaken, maar tevens in de eventuele knelpunten in het kader van de alternatieve geschilbeslechting (bij het NAI) en daarmee aan te geven waar mogelijk ruimte voor verbetering ligt. Voorts beoogt de redactie kansen voor ADR (bij het NAI) te signaleren, om in te spelen op veranderingen in het (internationale) arbitrageklimaat, op een veranderende vraag van de markt en op de veranderende samen-

15 Zie hiervoor ook de website van het NAI: www.nai-nl.org/nl/.

16 Eerder verschenen: NAI (red.), *NAI 50 jaar. Arbitrage: in wiens handen?*, Deventer: Kluwer 2000, en F.D. von Hombracht-Brinkman (red.), *De Rechter en Arbitrage 1996-2009*, Deventer: Kluwer 2009. Zie voorts: P. Sanders, ‘Het Nederlands Arbitrage Instituut’, *Arbitrale Rechtspraak* 1959, nr. 460, p. 97-100, Sanders 1989, p. 143-144 en, in indirectere zin over het NAI, de Piet Sanders Special in *ToA* 2012, afl. 4.

leving. De bundel eindigt met een beschouwing waarin wordt teruggeblikt op de diverse bijdragen en met name op de kansen en mogelijkheden voor ADR in Nederland en bij het NAI in het bijzonder, zoals diverse auteurs deze zien. In dat licht hoopt de redactie met deze bundel tot slot een bijdrage te leveren aan het debat over (de positie van) ADR in Nederland en, wederom, bij het NAI in het bijzonder. Waarom is "Going Dutch", en in het bijzonder de route naar het NAI, de moeite waard? Dit is een bundel van, en voor het NAI, maar ook van, en voor de ADR-praktijk als geheel. Het boek biedt een "bird's eye view" van het Nederlandse ADR-veld en geeft daarmee inzicht in het brede spectrum aan mogelijkheden dat Nederland op het gebied van alternatieve geschilbeslechting te bieden heeft, voor een ieder die zich hiervoor interesseert.

De redactie dankt allen die op enigerlei wijze een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van deze bundel, waaronder in het bijzonder de auteurs.

Rest ons u veel leesgenot toe te wensen!

**I. TOEPASSINGSBEREIK ADR: WELKE TERREINEN
LENEN ZICH VOOR (NAI-) ADR?**

HOOFDSTUK 2

ENKELE GEDACHTEN NAAR AANLEIDING VAN ERVARINGEN MET ARBITRAGES

*M.W. Josephus Jitta*¹

2.1 Inleiding

Als advocaat heb ik in veel overeenkomsten een arbitraal beding opgenomen waarbij partijen kiezen voor het Nederlands Arbitrage Instituut (“NAI”). Ik ben er altijd vanuit gegaan dat het reglement deugt en de arbiters goed zijn. Daarin ben ik nooit teleurgesteld. Los van het feit dat ik het zelf eervol vind wanneer ik als arbiter wordt benoemd, vind ik ook dat de praktijk een “ereschuld” heeft aan het NAI en bereid moet zijn kantoorgenoten als arbiter te laten benoemen, ook indien (wat vaak het geval is) de door advocaten te declareren uurtarieven bij lange na niet worden gerealiseerd. De bereidheid van goede arbiters om een benoeming te aanvaarden is, naast een goede organisatie, essentieel voor de naam en de aantrekkingskracht van het NAI als instituut.

In de gevallen dat geen NAI arbitrage is overeengekomen kan het NAI c.q. het NAI Arbitragereglement een rol spelen. Het NAI kan zijn “gewone” rol spelen, indien partijen, al dan niet op suggestie van de door hen benoemde arbiters, alsnog overeenkomen dat de arbitrage als NAI-arbitrage zal worden gevoerd. In de gevallen dat partijen dit niet alsnog overeenkomen, moeten arbiters in overleg met partijen tot een regeling van de procedure komen. In die situatie kan het voor alle betrokkenen praktisch zijn, die regelingen te baseren op de relevante bepalingen in het NAI Arbitragereglement.² Op de korte termijn kan dat voor het NAI weinig aantrekkelijk zijn wanneer niet ook voor het NAI als administrateur wordt gekozen. Op de langere termijn kan dit de bekendheid van het NAI ten goede komen en kan het er toe leiden dat het NAI in meer gevallen tot administrateur wordt benoemd.

1 Mr. M.W. (Marius) Josephus Jitta is advocaat te Amsterdam.

2 *Mutatis mutandis* geldt ditzelfde voor het NAI-reglement voor bindend adviesprocedures.

Ik ga hierna kort in op een viertal onderwerpen die los van elkaar staan: (i) arbitrage en de komst van het Netherlands Commercial Court, (ii) arbitrage en de redelijkheid en billijkheid, (iii) de samenloop van arbitrale bedingen en bedingen omtrent bindend adviesprocedures en (iv) de bewaarplicht van arbiters.

2.2 Arbitrage en de komst van het Netherlands Commercial Court (“NCC”)

Arbitrage had het voordeel dat, anders dan bij de gewone rechter, partijen konden overeenkomen dat de procedure in een andere taal dan het Nederlands gevoerd kon worden. Voor de mogelijkheid om voor het Engels te kiezen, gaat dit voordeel van arbitrage met de komst van het NCC District Court en het Netherlands Commercial Court for Appeals (het “NCCA” en samen met het “NCC District Court” het “NCC”) veranderen. Bij andere talen blijft dit voordeel bestaan, maar in de praktijk bij het NAI zijn andere talen van weinig belang. Het voordeel dat arbitrage ten opzichte van de gewone rechter had, dat partijen in principe zelf het Scheidsgerecht kunnen samenstellen, blijft ook bij de totstandkoming van het NCC bestaan. Toch moet rekening gehouden worden met enige “concurrentie” voor het NAI van deze nieuwe keuzemogelijkheid. De gevallen waarin voor het NCC gekozen kan worden, kunnen echter beperkter zijn dan de gevallen waarin partijen arbitrage kunnen overeenkomen. Groot zal het verschil niet zijn: voor het NCC kan gekozen worden indien het gaat om een civiele of handelsrechtelijke zaak met een internationaal aspect ter zake van rechten die ter vrije beschikking van partijen staan en ter zake waarvan een ander rechterlijk college niet exclusief bevoegd is. Het vereiste dat de zaak een internationaal aspect moet hebben, zal, denk ik in de praktijk rekkelijk blijken te zijn en niet snel er toe leiden dat het NCC een zaak afwijst. De wet bepaalt niet wanneer van een (voldoende) internationaal aspect sprake is. De Memorie van toelichting gaat daarop niet in en verwijst naar de toelichting op het NCC-procesreglement.³ De Memorie van toelichting vermeldt alleen dat onder meer sprake is van een internationaal aspect indien een van de partijen buiten Nederland is gevestigd, indien het geschil gaat over rechtsfeiten of rechtshandelingen buiten Nederland of indien vreemd recht op het geschil

3 *Kamerstukken II 2016/17, 34 761, nr. 3, p.11.*

van toepassing is. In feite sluit de toelichting alleen puur nationale zaken uit, zonder die overigens te definiëren. De vraag blijft of bijvoorbeeld een geschil tussen Nederlandse dochterondernemingen van buitenlandse concerns waarbij geen andere internationale aspecten betrokken zijn, aan het NCC kan worden voorgelegd. De kans dat het NCC over die vraag moet beslissen, is gelet op de voorwaarden die het reglement voor het NCC ("NCC Reglement") in art. 1.3 stelt, niet groot. Een van die voorwaarden is dat alle partijen die in de procedure betrokken zijn, schriftelijk en uitdrukkelijk hebben gekozen om bij het NCC in het Engels te procederen. Op grond van art. 6.2 van het NCC Reglement kan wel het verweer worden gevoerd dat de rechtbank Amsterdam (c.q. het gerechtshof Amsterdam) niet bevoegd is of dat procederen bij het NCC of procederen in het Engels niet is overeengekomen, maar het reglement voorziet niet in de mogelijkheid te betwisten dat van een geschil met een (voldoende) internationaal aspect sprake is. Het NCC is niet tot een ambtshalve toetsing op dit punt bevoegd.

In een ander opzicht kan de arbitragepraktijk ook met het NCCA te maken krijgen: de wet tot instelling van het NCC houdt ook de toevoeging van een zin aan art. 1064a, eerste lid, Rv in. Op grond van deze toevoeging zal, indien de plaats van arbitrage in het hofressort Amsterdam ligt en partijen uitdrukkelijk zijn overeengekomen dat een eventuele vernietigingsprocedure voor het NCCA moet worden gevoerd, deze vordering moeten worden ingesteld bij het NCCA. Partijen zullen bij het overeenkomen van arbitrage aan deze mogelijkheid aandacht moeten besteden. Zij kunnen vanzelfsprekend, ook nog nadat een arbitraal vonnis is gewezen, overeenkomen dat een vernietigingsprocedure voor het NCCA plaatsvindt. Dat zal wel moeten gebeuren binnen de termijn van art. 1064a lid 2 Rv. De plaats van arbitrage kunnen zij dan niet meer overeenkomen of wijzigen: met het arbitraal vonnis is immers de plaats van arbitrage definitief gefixeerd. In de gevallen dat partijen de plaats van arbitrage niet zijn overeengekomen en het scheidsgerecht die in een zaak met internationale aspecten moet bepalen, zullen arbiters zich wellicht moeten afvragen of zij, in de gevallen dat partijen (nog) niet zijn overeengekomen dat een vernietigingsvordering voor het NCCA moet plaatsvinden, die mogelijkheid voor partijen open moeten houden door Amsterdam als plaats van arbitrage te bepalen. Het zal wellicht minder dan nu het geval is, voor de hand liggen Rotterdam als plaats van arbitrage te bepalen. In het theoretische geval dat partijen de plaats van arbitrage buiten het hofressort Amsterdam zouden zijn overeengekomen, maar tegelijkertijd zouden hebben afgesproken dat een eventuele vernietigingsprocedure